



Forsknings- och forskarutbildningsnämnden
Forskningshandläggare Camilla Norrbin

FORSKNINGSSTRATEGI

Diarienummer: Ö 2015/476

Datum: 2015-12-04

Författare: FFN

Handläggare: Camilla Norrbin

Beslutat av: Rektor

Beslutsdatum: 2015-12-14

Giltighetstid: 2016-01-01-2018-12-31

1(12)

Forskningsstrategi 2016–2018

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Sammanfattning.....	3
Vision och övergripande mål.....	3
Uppföljning av forskningsstrategi 2012–2015.....	3
Nuläge och omvärldsanalys.....	4
Fysisk aktivitet och hälsa.....	4
Prestation och träning.....	5
Kultur och lärande.....	6
Ämnet idrottsvetenskap.....	6
GIH:s unika forskningsprofil.....	7
Forskningens organisation.....	7
Mål och strategier för 2016-2018.....	8
GIH:s profil.....	8
Forskningsresurser.....	8
Samverkan.....	9
Rekryteringar.....	9
Kvalitet inom utbildning på forskarnivå.....	10
Praktiknära forskning.....	10
Internationell verksamhet.....	11
Bilaga 1.....	12
Uppföljning av tidigare forskningsstrategi 2012–2015.....	12

Sammanfattning

Gymnastik- och idrottshögskolan, GIH bedriver forskning inom området idrott, fysisk aktivitet och hälsa. Området har hög aktualitet och samhällsekonomisk relevans, inte minst mot bakgrund av de negativa konsekvenserna för folkhälsan av en alltmer fysiskt inaktiv livsstil. Lärosätet har en unik position som Sveriges enda fristående högskola med inriktning mot idrott. Här utbildas lärare i idrott och hälsa, tränare, hälsopedagoger och sport managers samt även doktorer inom ämnet idrottsvetenskap. Efter en etablering av utbildning på forskarnivå och överflyttning av forskningsverksamhet till nya lokaler, är målsättningen för perioden 2016–2018 att GIH ska öka sitt bidrag av forskningsbaserad kunskap i syfte att medverka till en positiv samhällsutveckling.

GIH:s forskningsstrategi 2016–2018 ska ligga till grund för en fortsatt dynamisk och hållbar utveckling av högskolans framträdande forskning inom idrott, fysisk aktivitet, och hälsa med inriktning mot det salutogena perspektivet, det vill säga den friska människans möjligheter att stärka sina förutsättningar att vara frisk och uppleva hälsa och välbefinnande. Forskningsstrategin har som mål att ge förutsättningar för att ytterligare stärka GIH:s forskningsprofil och därmed bidra till ökad kunskapsproduktion och spridning samt att synliggöra högskolans roll i samhället, både nationellt och internationellt. Forskningsstrategin ska ge förutsättningar för GIH att genomföra forskning på absolut högsta nivå och med en mångfald av perspektiv inom högskolans unika och samhällsrelevanta profil.

Vision och övergripande mål

GIH ska enligt dess övergripande mål och vision (Dnr: 01-50/12) vara ett nationellt nav och en internationellt framstående högskola för forskning och utbildning inom området idrott, fysisk aktivitet och hälsa. Med det som utgångspunkt avser GIH under den kommande perioden att:

- profilera sina forskningsinriktningar inom *fysisk aktivitet och hälsa, prestation och träning samt kultur och lärande* genom att systematiskt arbeta för att höja kvaliteten i GIH:s forskning och skapa bättre förutsättningar för att ny forskning ska bidra till samhällets utveckling,
- utveckla forskning om hälsofrämjande åtgärder samt den mening människor tillskriver idrott och fysisk aktivitet och hur det kan bidra till människors välbefinnande,
- öka forskningens samhällsrelevans och möjligheter till extern forskningsfinansiering,
- etablera ett nytt internationellt framstående laboratorium med forskning inom högskolans tre forskningsinriktningar,
- fortsätta arbetet med att bygga upp och fördjupa utbildning på forskarnivå med hög kvalitet.

Uppföljning av forskningsstrategi 2012–2015

Under perioden 2012–2015 har GIH fokuserat forskningsverksamheten kring att utveckla en högkvalitativ forskarutbildning, ökad internationell publicering och externfinansiering samt samverka med det omgivande samhället (för en detaljerad uppföljning av forskningsstrategin se bilaga 1).

Under perioden 2012–2015 satsade Forsknings- och forskarutbildningsnämnden särskilt på att öka internationell publicering och att öka de externa bidragen för forskning. Publiceringen i referentgranskade tidskrifter har ökat med drygt 60 procent sedan 2012

och den totala publiceringen bland GIH:s forskare har ökat med närmare 40 procent. De externa bidragen har också ökat betydligt sedan 2012.

GIH har arbetat speciellt med kvaliteten i utbildning på forskarnivå i idrottsvetenskap. Utbildningen är under uppbyggnad och Forsknings- och forskarutbildningsnämnden har gjort särskilda satsningar för att säkerställa utbildningens kvalitet.

Forsknings- och forskarutbildningsnämnden pekade också ut samverkan med det omgivande samhället som ett prioriterat arbetsområde. En *Director of Strategic Partnerships* har rekryterats på central nivå för arbetet med att öka samverkan och den externa finansieringen.

Nuläge och omvärldsanalys

GIH:s forskning är organisatoriskt indelad i tre huvudinriktningar; Fysisk aktivitet och hälsa, Prestation och träning samt Kultur och lärande. Den bakgrund som presenteras nedan är dispositionsmässigt fördelad på dessa tre huvudinriktningar.

Fysisk aktivitet och hälsa

Inledningsvis kan konstateras att forskningen kring idrott, fysisk aktivitet och hälsa är underfinansierad mot bakgrund av den stora potential den har när det gäller främjande av en bra folkhälsa och en god livskvalitet. Under statsbudgetens första utgiftsområde, som ligger under socialdepartementet, konstateras att fysisk inaktivitet utgör den femte största riskfaktorn för ohälsa både bland män och kvinnor. Dock fångas inte frågan om forskning kring fysisk aktivitet och hälsa upp under budgeten för utbildning och forskning.

Folkhälsomyndighetens undersökning ”Hälsa på lika villkor”, har en allmänt positiv inställning till motion, men frånsatt det problematiseras inte området närmare. Socialstyrelsen beskriver i sina riktlinjer hur fysisk aktivitet i hälso- och sjukvården kan bidra till att förebygga sjukdomar hos friska personer. Vidare konstaterar socialstyrelsen i en utvärdering att det finns otillräckligt stöd för rekommendationerna när det gäller barn och ungdomar och ett stort behov av forskning kring dess implementering. I de nationella riktlinjerna tas rådgivande individualiserade samtal med utgångspunkt från exempelvis dagböcker, stegräknare, recept och uppföljning upp som prioriterade åtgärder (motsvarande fysisk aktivitet på recept, FaR). Samtidigt nedprioriteras kravet på att sjukvården ska ordna fysisk aktivitet i egen regi. Istället anges att hälso- och sjukvården bör (=ska) ge patienter med otillräcklig fysisk aktivitet råd enligt ovan, men kunskapen om och den kliniska tillämpningen av dessa riktlinjer är låg i sjukvården. Sammanfattningsvis har kunskapsutvecklingen och forskningen om fysisk aktivitet och hälsa, liksom den kliniska och hälsofrämjande applikationen av kunskap inom området, hamnat utanför det som prioriteras. Det svala intresset som finns för fysisk aktivitet och hälsa bland beslutsfattare inom sjukvården, går också att kontrasteras mot det stora intresse som finns hos media och allmänhet.

På det internationella planet har frågan om kunskapsläget kring fysisk aktivitet haft en högre prioritet. Världshälsoorganisationen, WHO, har drivit frågan om fysisk aktivitet och hälsa betydligt mer aktivt än svenska ansvariga myndigheter. WHO konstaterar att brist på fysisk aktivitet är den fjärde största riskfaktorn när det gäller global ohälsa. Med utgångspunkt i det har WHO fastställt precisa rekommendationer när det gäller fysisk aktivitet för ungdomar, vuxna och äldre. Även CDC, som är USA:s motsvarighet till den svenska Folkhälsomyndigheten, ger rekommendationer om fysisk aktivitet som liknar WHO:s. CDC bidrar också med en omfattande vetenskaplig bakgrundsinformation för beslutsfattande.

Den svenska regeringen och ansvariga myndigheter uttalar sig allmänt positivt om fysisk aktivitet och hälsa, men ger inga mer precisa rekommendationer till beslutsfattare eller allmänhet. Det finns således ett underskott av specifik kunskap bland beslutsfattare om hälsoeffekter av fysisk aktivitet. Förutom att det finns ett stort behov av att föra ut forskningsbaserad kunskap kring sambanden mellan fysisk aktivitet och hälsa, framstår implementeringsforskning och utvecklingsarbete inom området som angeläget. Socialstyrelsen har påbörjat implementeringen av FaR och ett samarbete mellan GIH och sjukvårdshuvudmän kring FaR har inletts och avsikten är att detta samarbete ska förstärkas.

Forskningen inom fysisk aktivitet och hälsa omfattar forskning om hur fysisk aktivitet respektive fysisk inaktivitet och stillasittande påverkar fysisk och mental hälsa, fysisk prestations- och funktionsförmåga samt livskvalitet på kort och lång sikt för människor i alla åldrar. Forskningen innefattar även aspekter som fysisk samhällsplanering och i vilken mån aktiv arbetspendling kan bidra till ökad hälsa. Hög angelägenhetsgrad har även forskningen kring hur fysisk aktivitet respektive fysisk inaktivitet är relaterade till folksjukdomar som fetma, diabetes och benskörhet liksom depression och utbrändhet. Kunskaper inom dessa områden har stor samhällsekonomisk betydelse och är av central betydelse för människors livskvalitet. Mot bakgrund av förväntade högre sjukvårdskostnader med anledning av en ökad andel äldre i befolkningen och en förändrad livsstil med minskad fysisk aktivitet bland såväl barn som vuxna är behovet av ny forskning stor.

Prestation och träning

Området prestation och träning är bland annat relaterat till regeringens mål att stärka Sveriges internationella idrottsliga konkurrenskraft genom en samlad elitidrottsatsning. Områdets samhällsrelevans berör förbättrade prestationer på elitnivå vilka, förutom ökad nationell prestige, kan stimulera flickors, pojkars, kvinnors och mäns upplevelser av idrott som underhållning, men även motivera till ökat deltagande i idrott och fysisk aktivitet. I detta ligger att studera effekter av träning, inklusive elitsatsning, på individnivå. Där ingår också forskning kring tidig selektering och specialisering inom barnidrotten. Behovet av ökad kunskap inom området berör såväl fysiologiska och biomekaniska samt psykologiska och pedagogiska faktorer.

Kunskaper kring prestation och träning är avgörande för regeringens målsättning att ge alla människor möjligheter att på ett säkert och relevant sätt kunna motionera och idrotta i syfte att främja hälsa och välbefinnande. Forskningen inom prestation och träning leder till en fördjupad förståelse av individuell respons på träning och hur fysisk aktivitet kan leda till förbättrad hälsa och prestation utifrån individens egna förutsättningar. Forskningen om funktionshinder behövs av anpassad träning är exempelvis av tradition stark vid GIH. Med sin etablerade och internationellt framgångsrika forskningsbas inom prestation och träning kan GIH bidra till att ovan nämnda mål nås.

Genom att öka förståelsen för fysisk prestation och effekter av träning i ett mångvetenskapligt sammanhang som inkluderar fysiologiska, biomekaniska, psykologiska och pedagogiska forskningsfrågor kan flera topprestationer uppnås. Dessa prestationer attraherar även intresse från näringslivet med möjlighet till ökade forskningsresurser. Därutöver kan konstateras att ett ökat intresse för (elit)idrottsdeltagande kan generera nya arbetstillfällen inom idrottsrelaterad verksamhet.

Kultur och lärande

Kultur och lärande är en forskningsinriktning, som syftar till att utveckla kunskap om idrott som kulturfenomen, dess roll och bidrag i skola och samhälle. Inriktningen berör idrottskulturens och kroppsövningsämnet uppbyggnad och historia samt under vilka villkor och förutsättningar som människor utövar idrott och fysisk aktivitet i bred bemärkelse. Kunskapsbildningen avser villkoren för människors deltagande i idrott och fysisk aktivitet avseende tillgänglighet, delaktighet, demokrati och social rättvisa samt hur deltagandet framträder i relation till exempelvis kön, klass, etnicitet, religiös tillhörighet och sexuell läggning. Inom forskningsinriktningen kultur och lärande är det primärt kulturella och sociala villkor som är i fokus samt vilka lärprocesser, såväl formella som informella, som präglar olika rörelsekulturer och de följder dessa kan få. Forskningen inbegriper bland annat studier av föreningsidrott, friluftsliv, spontan- och äventyrsidrott, skolämnet idrott och hälsa samt motionsidrott.

Skola och idrottsrörelse är viktiga fora för att kunna föra ut kunskaper i och om idrott, fysisk aktivitet och hälsa i syfte att på ett promotivt sätt bidra till att stärka medborgarnas hälsa. Inom ramen för skolans och idrottsrörelsens arbete kan också kunskap om idrottskulturens möjligheter och begränsningar kommuniceras och bearbetas.

Den utbildningsvetenskapliga forskningen har genomgått en stark utveckling under de senaste decennierna. Det gäller också forskningen om ämnet idrott och hälsa. Vetenskapsrådet, VR pekar dock ut ett fortsatt behov av den grundläggande uppbyggnaden av ämnesdidaktisk forskning, där även ämnet idrott och hälsa ingår, för att tillgodose både skolväsendets och lärarutbildningarnas behov av kunskap. Vidare lyfter VR behovet av fortsatt forskning kring sociala processer, värderingar och normer samt kulturella och samhällsliga aspekter kring demokratiföstran i och utanför skolan. VR:s framtidsanalys slår fast att det krävs en fortsatt uppbyggnad av den utbildningsvetenskapliga forskningen för att möta de stora samhällsutmaningar som skolan står inför.

Idrottsrörelsens barn- och ungdomsverksamhet har också granskats och ifrågasatts under senare år. Det har visat sig att idrottsrörelsen inte är tillgänglig för alla barn och unga samt att vissa barn och unga rent av far illa inom verksamheten. Uppföljning av utvecklingsmodeller och ledarskapsutveckling är exempelvis starkt efterfrågade inom idrotten, liksom kunskaper i och om praktiskt demokratiarbete. Centrum för idrottsforskning, CIF som har regeringens uppdrag att följa upp statens stöd till idrotten har i tematiska uppföljningar pekat på ett liknande forskningsbehov. Det finns således en stor efterfrågan på forskningsbaserad kunskap som kan bidra till att lösa skolans och idrottsrörelsens utmaningar och problem. Här krävs ökade resurser för att svara upp mot detta behov.

Ämnet idrottsvetenskap

GIH:s utbildning på forskarnivå leder till en doktorsexamen inom ämnet idrottsvetenskap. Vid GIH definieras idrott som *all fysisk aktivitet som genomförs med målet att främja hälsa och välbefinnande, prestation och estetisk upplevelse*. Idrottsvetenskaplig forskning har studier av människan i rörelse som kunskapsobjekt och frågeställningarna ställer ofta krav på ett multidisciplinärt angreppssätt. Vid GIH gynnas det av forskning inom såväl det humanistiska och samhällsvetenskapliga respektive medicinska och naturvetenskapliga kunskapsområdet.

Forskningen inom idrottsvetenskap bidrar till förståelsen av idrottens roll i samhället och den idrottande människans villkor bland annat i relation till olika typer av idrottsverksamheter och samhälleliga förändringar. När det gäller grundläggande synsätt på människa och samhälle utgör ofta idrotten en avspeglning av samhället, men idrotten präglas samtidigt av sina egna sociala regler och värden, till exempel när det gäller synen på kroppen samt barns, ungdomars och vuxnas respektive flickor och pojkars samt kvinnors och mäns deltagande i idrott. Idrottsvetenskap undersöker den fysiska aktivitetens betydelse för barns, ungdomars och äldres hälsa, liksom hur olika typer av samhällsförändringar påverkar människors möjligheter att vara fysiskt aktiva.

Vid GIH, som har både en bred och djup kompetens inom området idrott, fysisk aktivitet och hälsa, har utvecklingen gått mot en integrering av teori och praktik respektive multidisciplinär och i vissa fall tvärvetenskaplig tillämpning av kunskap.

GIH:s unika forskningsprofil

GIH har av tradition en framträdande multidisciplinär forskning med spetskompetens i forskningsfrågor i ett brett spektrum; från biokemi till idrottshistoria. GIH är för närvarande inne i en dynamisk utveckling som ger förutsättningar för en ökad forskningspotential. GIH vill därför under den närmaste tiden öka resurserna för att bygga vidare på den starka forskningen som finns vid högskolan.

Utmärkande för GIH:s forskning är att den utgår från ett salutogent perspektiv. Det vill säga från den friska människans möjligheter att stärka sina förutsättningar att vara frisk och uppleva hälsa och välbefinnande. Vad orsakar och vidmakthåller god hälsa? Det är viktigt i jämförelse med stor del av den medicinska forskningen som försöker förklara varför människor blir sjuka.

Forskare vid GIH innehar en hög kompetens inom idrott, fysisk aktivitet och hälsa och de studier som bedrivs vilar på en etablerad humanistisk och samhällsvetenskaplig respektive medicinsk och naturvetenskaplig kunskapsbas. GIH:s forskning utgår även från ett hållbarhetsperspektiv där människors villkor och förutsättningar för att vara fysiskt aktiva avseende tillgänglighet, delaktighet och social rättvisa är i fokus i syfte att främja välbefinnande, prestation och estetisk upplevelse, men också med syftet att kunna förebygga sjukdomar. Det salutogena perspektivet kan bidra till att samhällets kostnader för ohälsa minskar.

Forskningsstrategin har som mål att ge förutsättningar att ytterligare stärka GIH:s forskningsprofil och därmed bidra till att öka högskolans kunskapsbidrag i samhället, både nationellt och internationellt.

Forskningens organisation

GIH:s forskningsinriktningar grundas på det samhällsbehov som beskrivs i bakgrunden. Forsknings- och forskarutbildningsnämnden (FFN) planerar, bereder och beslutar i frågor rörande forskning och utbildning på forskarnivå vid GIH. Frågeställningarna inom det idrottsvetenskapliga forskningsområdet ställer ofta krav på ett multidisciplinärt och i vissa fall tvärvetenskapligt angreppssätt, där olika forskningsinriktningar stödjer varandra på ett unikt sätt.

GIH:s forskningsinriktningar avspeglas, som nämnts inledningsvis, i högskolans tre organisatoriska enheter:

- Fysisk aktivitet och hälsa,
- Prestation och träning,
- Kultur och lärande.

Tre laboratorier bidrar i nuläget till infrastrukturen för forskningsfrågor oavsett forskningsinriktning. Dessa är Laboratoriet för biomekanik och motorisk kontroll (BMC), Åstrandlaboratoriet och Laboratoriet för tillämpad idrottsvetenskap (LTIV).

Mål och strategier för 2016-2018

Under den kommande perioden är avsikten att säkerställa att de idrottsrelaterade frågorna beforskas med det djup och den bredd som varit unikt i ett nationellt och internationellt perspektiv. Ökade resurser kommer behövas för att befästa och vidareutveckla – och därmed stärka – de tre forskningsinriktningarna och GIH:s forskningspotential. GIH prioriterar rekryteringen av doktorander och juniora forskare till meriteringstjänster i syfte att säkerställa möjligheterna till högkvalitativ forskning både i närtid och i ett längre perspektiv. Vidare behöver kommande pensionsavgångar av flera professorer kompenseras med tillsättning av nya inom alla tre forskningsinriktningar.

GIH:s profil

En förutsättning för att GIH med hög kvalitet fortsatt ska genomföra sitt uppdrag och beforska samhällsrelevanta frågor är att lärosätet har en stark och tydlig profil. Ett steg i den riktningen är att fortsatt utnämna hedersdoktorer vid GIH:s akademiska högtider.

Forskningen vid GIH bidrar även till att högskolans grundutbildning håller hög kvalitet. Utbildningens forskningsanknytning och hög kvalitet inom forskningen bäddar för en god evidensbaserad undervisning, vilket i sin tur ökar lärosätets attraktionskraft. Samarbeta mellan Forsknings- och forskarutbildningsnämnden och Grundutbildningsnämnden syftar till att ytterligare förbättra dessa möjliga synergieffekter. En del i detta arbete är att förbättra den interna informationen om GIH:s forskning. Etablerade forskare ska i större utsträckning medverka i diskussioner, seminarier och dialoger för att på så sätt internt verka för en såväl breddad som fördjupad kompetenshöjning.

- FFN ska verka för att minst två föreläsningar eller seminarier hålls per termin för att stärka sambandet mellan utbildning och forskning som kompetensutveckling för personalen vid personal- och enhetsmöten samt inom det idrottsvetenskapliga seminariet.

Forskningsresurser

GIH:s forskningsfinansiering uppgår till cirka 30 miljoner årligen och består till cirka 60 procent av basanslaget för forskning. Resterande del består av externa bidrag. För att på bästa sätt kunna genomföra forskningsstrategin 2016–2019 och uppnå forskningsvisionen, kommer GIH verka för att basanslaget för forskning utökas. Samtidigt ska GIH verka för att även de externa forskningsmedlen ökar.

- Sedan 2007 har de externa forskningsmedlen ökat med närmare 60 procent. Inom de närmaste två åren eftersträvar GIH en ökning med 20 procent.

GIH avser att vidta ytterligare åtgärder för att stödja forskarna när de söker externa forskningsmedel. En satsning ska göras för att öka både antalet och kvaliteten på forskningsansökningar. I detta avseende planeras förstärkning av kompetensen inom GIH med forskningskoordination och administrativt stöd vid större forskningsansökningar. Vidare kommer GIH fortsatt att prioritera internationell publicering i syfte att öka möjligheterna till extern forskningsfinansiering. Den interna fördelningen av det statliga basanslaget för forskning baseras i dag på ett system där internationell publicering och externa forskningsmedel ingår som viktiga kriterier. För att stimulera till ökad internationell publicering kommer forskarna få fortsatt ekonomiskt stöd avseende kostnader i samband med publicering.

En satsning på fundraising från privata källor, d v s forskningsbidrag från privatpersoner, privata stiftelser, företag och andra organisationer, har inletts. Denna satsning ska fortsätta.

Samverkan

Samarbete med strategiska partners från akademi, samhälle och näringsliv är ett sätt att öka de externa forskningsmedlen, men även ett sätt att säkra forskningens och utbildningens samhällsrelevans. För GIH:s del ska samarbete med andra lärosäten fortsatt vara ett centralt inslag men också samverkan med avnämare inom idrottsrörelse, skola och hälsoinriktade samhällsaktörer. Samverkan kommer att ske i form av praktisk forskning och utvecklingsarbeten. Forskargrupperna uppmuntras inom ramen för den kommande perioden att i större utsträckning samarbeta med varandra, med målet att ytterligare utveckla forskningsprogrammets samhällsrelevans. GIH har under 2015 aktivt arbetat med att etablera samverkan med strategiska partners inom näringslivet, bland annat genom en ansökan om en forskningsprofil hos KK-stiftelsen. Detta arbete planeras fortsätta och utökas med målet att erhålla tillräckliga resurserna för att bygga upp ett nytt framstående laboratorium, med ny forskningsinfrastruktur för GIH:s forskningsinriktningar.

Rekryteringar

GIH:s forskningskompetens avseende idrottsvetenskap ska förstärkas för att säkerställa pågående och framtida studier av för omvärlden viktiga frågor, fortsatt ökad forskningsproduktion samt ett högkvalitativt och effektivt nyttjande av laboratorieresurser. För att stärka forskningen vid GIH har under de senaste tre åren ett antal professorer rekryterats. Därtill har antalet seniora forskare ökat markant under den föregående perioden då sex av lärosätets lektorer antagits som docenter. Antalet kvinnliga professorer ska öka då GIH:s strävan är att nå regeringens rekryteringskrav om att minst 43 procent av de professorer som anställs vid GIH ska vara kvinnor. För den kommande perioden vill dock GIH prioritera rekryteringen av doktorander och forskare till meriteringstjänster i syfte att säkerställa kompetensen inom samtliga forskningsinriktningar och på samtliga akademiska nivåer. Risken är annars att GIH kommer att tappa i forskningskompetens under de närmaste åren p.g.a. kommande pensionsavgångar. För att säkerställa forskningskompetensen vid laboratorierna har GIH ambitionen att utöka den medicinskt och tekniska kompetensen vid laboratorierna.

- Det eftersträvas att anta minst tre doktorander till utbildning på forskarnivå i idrottsvetenskap och utlysa en till två meriteringstjänst per år inom den närmaste treårsperioden.

Kvalitet inom utbildning på forskarnivå

Under de närmaste åren kommer Universitetskanslersämbetet sannolikt genomföra en kvalitetsgranskning av GIH:s utbildning på forskarnivå. GIH arbetar för att utbildningen ska nå högsta möjliga kvalitet och för att det relativt nya ämnet idrottsvetenskap ska få nationellt och internationellt erkännande. Inom det kommande året sker en satsning för att tillgodose att doktorandernas studiesociala miljö håller hög kvalitet. GIH kommer också att genomföra en behovsanalys för utbildningen. En rekryteringsstrategi kommer att tas fram för att tillgodose att ett tillräckligt antal doktorander finns inom utbildningen och att tillräckliga handledarresurser finns. Under perioden kommer GIH att prioritera rekrytering av doktorander med extern medfinansiering för att med bibehållen bemanning minska kostnaderna, vilket samtidigt ger en form av extern kvalitetskontroll.

Praktiknära forskning

I dag är många hälsoproblem i samhället förknippade med antingen minskad fysisk aktivitet eller för hög träningsintensitet. GIH ska därför prioritera den praktiknära forskningen vilken innebär en fördjupning av forskningsfrågor som genereras direkt från de individer eller grupper av människor eller miljöer som är i fokus. Här har bland andra forskare vid de laborativa miljöerna en viktig roll genom att de kan använda sin ämnesspecifika vetenskapliga kompetens till att undersöka tillämpade frågeställningar.

GIH kommer att fortsätta prioriteringen av den samhällsrelevanta forskningen kring hur insatser för ökad fysisk aktivitet kan utformas i olika åldersgrupper och med varierande socioekonomisk bakgrund. Därtill kommer GIH:s forskningsmiljöer fortsatt verka för att stödja utbildningsprogrammen för att på så sätt säkerställa att utbildningarna vilar på aktuella forskningsresultat.

Forskarskolan i idrott och hälsas didaktik

GIH har i samarbete med Örebro universitet och Malmö högskola erhållit medel från VR för att etablera en forskarskola i idrott och hälsas didaktik, FIHD. FIHD har i flera avseenden avsevärt stärkt den praktiknära forskningen och sambandet mellan utbildning och forskning. GIH har ambitionen att inom fyra år då Vetenskapsrådets finansiering upphör, permanenta forskarskolan FIHD och under de närmaste åren tillsammans med partnerhögskolorna stärka och utveckla FIHD till ett nationellt centrum för forskning och kompetensutveckling i ämnet.

Genom FIHD och uppdrag från Skolverket fungerar GIH som ett ämnesdidaktiskt centrum med fokus på skolämnet idrott och hälsa. Det pågående arbetet med att utveckla det ämnesdidaktiska centrumet ska fortsätta för att på sikt utmynna i ett etablerat nationellt centrum för forskning och kompetensutveckling i skolämnet idrott och hälsa. Den klassrumsinriktade forskningen med fokus på lärande och sociala aspekter av utbildningen kommer att vara en viktig del i denna forskning. Därtill kommer forskningsfrågor om skolans styrning och professionen (ämnesläraren i idrott och hälsa) att vara centrala.

Hittills har FIHD inriktats på att forskarutbilda yrkesverksamma lärare inom barn- och ungdomsskolan. GIH avser nu att öppna upp forskarskolan även för yrkesverksamma lärare inom högskolan men också andra doktorander. FIHD ska även vända sig till lärare vid andra högskolor utan forskarutbildning vilka är i behov av kompetensutveckling. De kurser som nu ges inom forskarskolan planeras öppnas upp för externa sökande och kursutbudet ska utvecklas för att skapa goda möjligheter för undervisning och lärande i ämnet idrott och hälsa.

Internationell verksamhet

En viktig faktor för att GIH ska vara ett ledande nationellt nav inom forskning om idrott, fysisk aktivitet och hälsa med moderna laboratorier i framkant är att det finns en stark internationell samverkan inom forskningen och utbildning på forskarnivå. Stark egen kompetens är en förutsättning för att denna nödvändiga samverkan med andra nationella och internationella lärosäten ska fungera och vara ömsesidigt meningsfull. Detta är också en förutsättning för att attrahera utländska gästforskare och även rekrytera framstående utländska forskare.

GIH ska enligt den övergripande internationaliseringsstrategin (dnr: Ö 2013/252) prioritera avtal med europeiska universitet där forskningssamarbeten redan finns tillsammans med relevant utbildning på forskarnivå. Dessa lärosäten kan stödja GIH:s utbildning och ge enskilda doktorander möjlighet att vistas vid andra lärosäten under utbildningen, men också stödja utbytet av lärare på forskarnivå mellan lärosätena. I syfte att uppnå det avser GIH verka för kompetensförstärkning med en internationaliseringskoordinator för att underlätta och stödja detta arbete.

GIH avser även fortsättningsvis att stimulera internationaliseringen av både utbildning på forskarnivå och forskningen genom att ge stöd till internationellt forskarutbyte och medverkan på internationella vetenskapliga konferenser. Med finansiering av egna forskares och doktoranders vistelser vid utländska lärosäten samt medfinansiering av utländska forskares vistelse vid GIH förväntas denna typ av utbyten öka under kommande period. GIH kommer också ge ekonomiskt stöd till internationella konferenser där GIH står som medarrangör. För att uppnå visionen om internationell verksamhet kommer en ökning av externa medel för det ändamålet att krävas.

Bilaga 1

Uppföljning av tidigare forskningsstrategi 2012–2015

Under perioden 2012–2015 satsade GIH särskilt på att öka internationell publicering och att öka de externa bidragen för forskning. Forsknings- och forskarutbildningsnämnden har stegvis ökat vikten av publicering i internationella vetenskapliga tidskrifter med peer-review och externa bidrag vid fördelning av GIH:s basanslag för forskning. GIH avsatte också särskilda medel till översättning och språkgranskning för att underlätta för forskare att publicera internationellt. Det har också genomförts informationsinsatser om externa forskningsmedel. En kurs på forskarnivå har inriktats på att söka forskningsmedel. Publiceringen i referentgranskade tidskrifter har ökat med drygt 60 procent sedan 2012 och den totala publiceringen bland GIH:s forskare har ökat med närmare 40 procent. De externa bidragen har också ökat betydligt sedan 2012. Ett observandum är dock att intäkterna från externa bidrag minskade något under 2014.

GIH har arbetat speciellt med kvaliteten i utbildning på forskarnivå i idrottsvetenskap. Utbildningen är under uppbyggnad och Forsknings- och forskarutbildningsnämnden har gjort särskilda satsningar för att säkerställa utbildningens kvalitet. Nämnden har till exempel utvecklat kursverksamhet tillsammans med uppföljning och utvärdering av densamma. Speciella medel har avsatts till infrastrukturellt stöd för doktorander för att de ska kunna medverka såväl nationellt som internationellt vid konferenser och inom ramen för ett internationellt utbyte. Doktoranderna har också kunnat få stöd för att delta i kurser på forskarnivå vid andra lärosäten. Internationaliseringsarbetet inom utbildning på forskarnivå har stärkts med hjälp av inresande doktorander. På forskarnivå har GIH ett fortsatt internationellt utbyte med ett antal in- och utresande forskare och flera internationella forskningsarbeten. GIH har även under den gångna perioden ansvarat för flera internationella symposier.

Forskningen vid GIH är stadd i stark utveckling, inte minst när det gäller omfattningen. Det planerades en kvalitetsgranskning av forskningen av externa bedömare 2012. Efter att Centrum för idrottsforskning, CIF år 2012 genomfört sin granskning av nordisk idrottsforskning; *Nordic Evaluation of Sport Science*, där GIH inkluderades, beslöts att inte genomföra en egen granskning. FFN genomför däremot löpande en bibliometriska kartläggningar av forskningsproduktionen vid GIH.

Vid GIH infördes också under den gångna perioden möjligheten till en ”sabbatstermin” avsedd för forskning. Systemet prövades endast under 2013 då det därefter fick avbrytas av ekonomiska skäl.

GIH:s målsättning att med hjälp av en strategisk rekrytering av såväl seniora som yngre forskare till lärosätets forskningsprofiler med hög potential inom området idrott, fysisk aktivitet och hälsa resulterade i att två nya lektorer anställdes under 2012 och att nya lektorstjänster utlyses under 2015. Vidare har två externfinansierade postdoktorer anställts under perioden. Med anledning av naturliga avgångar har, utöver dessa yngre forskartjänster, två professorer rekryterats för att säkerställa fortsatt kompetens.

Forsknings- och forskarutbildningsnämnden pekade också ut samverkan med det omgivande samhället som ett prioriterat arbetsområde. Nämnden avsåg att utveckla rutiner som kunde stimulera till en ökad samverkan inom ramen för forskning och utveckling. Inga nya rutiner för att öka samverkan har dock utarbetats. Däremot har en *Director of Strategic Partnerships* rekryterats på central nivå för arbetet med att öka samverkan och den externa finansieringen. Häri ingår också samarbete med enskilda forskare.